

Τα αμερικάνικα κόλπα βρίσκουν τοίχο

Το Ιράν και οι σύμμαχοί του επιδιώκουν μια νέα διευθέτηση στη γειτονιά τους

Τα πρόσφατα αμερικανικά πλήγματα εναντίον ιρανικών τάνκερ στον Περσικό Κόλπο ήταν αυτό που χρειαζόταν ώστε το βαρέλι του πετρελαίου να φτάσει τα 100 δολάρια. Αυτά τα κατά βάθος αυτοκτονικά πλήγματα αποκαλύπτουν την απελπισία της Ουάσινγκτον: βομβάρδισε σχολεία και γάμους, ανατίναξε στρατιωτικούς στόχους και πολιτικές υποδομές, εφάρμοσε ναυτικό αποκλεισμό, επέβαλε πρόσθετα μέτρα οικονομικής ασφυξίας του Ιράν... αλλά τίποτα από αυτά δεν λειτούργησε ως τώρα. Το Ιράν δεν συνθηκολογεί. Αντίθετα, απαντά στα ίσα, στοχεύοντας μεθοδικά τις αμερικανικές στρατιωτικές εγκαταστάσεις και δυνάμεις, καθώς και τα συμφέροντα των συμμάχων των ΗΠΑ σε όλες τις γειτονικές χώρες. Άρα η Ουάσινγκτον διέταξε τα πλήγματα σε τάνκερ μάλλον ως άσκηση εκτόνωσης ή/και επικοινωνιακής ένεσης για εσωτερική κατανάλωση. Διότι πλησιάζουν οι ενδιαμέσες ομοσπονδιακές εκλογές, και η δημοφιλία του Αμερικανού προέδρου βρίσκεται σε ιστορικό ναδίρ: μετά βίας ένας στους τρεις πολίτες των ΗΠΑ εγκρίνει την πολιτική του.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η τραμπικιά διοίκηση αναβάλλει την από-

φαση για «νικηφόρα» αποχώρηση ή ακραία κλιμάκωση για μετά τις ενδιαμέσες εκλογές. Κι ότι μέχρι τότε θα συντηρεί όπως-όπως την αντιπαράθεση, υπολογίζοντας ότι εν τω μεταξύ θα αναπληρώσει τουλάχιστον ένα μέρος των οπλικών συστημάτων που έχει ξοδέψει ως τώρα. Από την πλευρά της η Τεχεράνη δεν δείχνει διάθεση επανάπαυσης και εκμετάλλευσης του «κενού», πιθανά επειδή έχει πειστεί πια ότι δεν μπορεί να υπάρξει έντιμη συμφωνία με τις ΗΠΑ. Η επιστροφή στο στάτους κβο που υπήρχε πριν την παράνομη και απρόκλητη επίθεση των ΗΠΑ-Ισραήλ μπορεί να αποτελεί πλέον μια αναγκαστική και ανομολόγητη-ακόμα-επιδίωξη της Ουάσιν-

γκτον (όχι όμως και του Τελ Αβίβ), αλλά δεν φαίνεται να δελεάζει την ιρανική ηγεσία. Όπως δείχνουν και οι προχωρημένες συνομιλίες με το Ομάν, με το οποίο το Ιράν μοιράζεται τα χωρικά ύδατα του Στενού του Ορμούζ, οι Ιρανοί δεν θα αποδεχθούν τίποτα λιγότερο από τον έλεγχο της ναυσιπλοΐας στον Περσικό Κόλπο.

ΕΝ ΟΛΙΓΟΙΣ το αδιέξοδο συνεχίζεται, διότι η Ουάσινγκτον αδυνατεί να επιβληθεί, αλλά και να παραδεχτεί την πραγματικότητα. Στο τωρινό στάδιο, δεν μπορεί καν να διατυπώσει -να αναδιατυπώσει, για την ακρίβεια- στρατηγικούς στόχους, και γι' αυτό παλινωδεί τόσο φραστικά (οι μνημειωδώς αλληλοαναιρούμενες δηλώσεις

του Τραμπ βγάζουν μάτι) όσο και επί του πεδίου. Οι αρμάδες, οι πύραυλοι και οι μεγα-βόμβες δεν μπορούν να δώσουν τη λύση που θα λύτρωνε, έστω και προσωρινά, τον βορειοαμερικανικό ιμπεριαλισμό. Αυτό το κενό στρατηγικής έσπευσαν προσφάτως να καλύψουν οι... Ισραηλινοί, οι οποίοι ξέρουν ότι δεν έχουν μέλλον εάν οι ΗΠΑ «απαγκιστρωθούν» από τον εφιάλτη που οι ίδιες δημιούργησαν. Προτείνουν λοιπόν στον Λευκό Οίκο ένα ακόμη παραληρηματικό σχέδιο εξάλειψης του Ιράν από τον χάρτη. Σύμφωνα με αυτό, οι ιρανικές επαρχίες που κατοικούνται από κουρδικές, αζέριες κ.ά. μειονότητες θα «ανεξαρτητοποιηθούν», ενώ

ταυτόχρονα θα πραγματοποιηθεί χερσαία εισβολή μεγάλης κλίμακας, οι δε στρατηγικοί αντίπαλοι των ΗΠΑ -όπως η Κίνα- θα κληθούν να μην παρέμβουν, με αντάλλαγμα ένα γερό μερίδιο στη λεία (πετρέλαιο κ.λπ.). Ο σχολιασμός τέτοιων φαντασιώσεων μάλλον περιττεύει. Στο μεταξύ δυτικότερα του Ιράν, στην Υεμένη, οι Χούθι προέλασαν συντρίβοντας τις υποστηριζόμενες από τη Σαουδική Αραβία δυνάμεις, και απέκτησαν τον πλήρη έλεγχο του Στενού Μπαμπ ελ-Μαντέμπ, από το οποίο εξαρτάται η πρόσβαση στην Ερυθρά Θάλασσα. Την ίδια στιγμή τα διεθνή ΜΜΕ αναφέρουν ότι ο Τραμπ αρνήθηκε στους Σαουδάραβες τη βοήθειά του προκειμένου να επιτευχθεί η συντριβή των ανυπότακτων Υεμενιτών. Άλλωστε οι ΗΠΑ το είχαν ήδη επιχειρήσει με τους περσινούς βομβαρδισμούς και απέτυχαν, αναγκαζόμενες να συνάψουν εκχειρία με τους «ξυπόλητους». Οι Αμερικανοί έχουν κάθε λόγο να αποφύγουν την εκ νέου εμπλοκή τους σε ένα ακόμη μέτωπο, ιδίως αφού ήδη αδυνατούν να φέρουν βόλτα τα υπόλοιπα. Και οι Σαουδάραβες, ανίκανοι να λύσουν μόνοι τους το «πρόβλημα» παρά την τεράστια υπεροπλία τους, καταλαβαίνουν για μια ακόμη φορά με οδυνηρό τρόπο τι (δεν) προσφέρει η συμμαχία με τις ΗΠΑ...

Η μεγαλύτερη στρατηγική γκάφα όλων των εποχών

(Μια σύντομη αποτίμηση, από τη σκοπιά των ΗΠΑ, του πολέμου ενάντια στο Ιράν)

■ ΤΟΥ Τζον Τζ. Μίρσχαϊμερ*

Πιστεύω ότι ο πόλεμος στο Ιράν είναι το μεγαλύτερο στρατηγικό λάθος στην ιστορία των ΗΠΑ διότι:

- 1) Μπήκαμε σε αυτόν τον πόλεμο βασισμένοι στον ψευδή ισχυρισμό ότι το Ιράν βρισκόταν στα πρόθυρα της απόκτησης πυρηνικού όπλου.
- 2) Είχαμε μια θεωρία για τη νίκη -ότι η αεροπορική ισχύς από μόνη της θα επέφερε αλλαγή καθεστώτος- η οποία δεν έχει λειτουργήσει ποτέ, και δεν επρόκειτο να λειτουργήσει ούτε

αυτή τη φορά.

- 3) Δεν είχαμε κανένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση της πιθανότητας το Ιράν να κλείσει το Στενό του Ορμούζ.
- 4) Δεν καταφέραμε να επιτύχουμε κανέναν από τους τέσσερις κύριους στόχους μας - αλλαγή καθεστώτος, τερματισμός της ικανότητας εμπλουτισμού ουρανίου του Ιράν, τερματισμός της ικανότητας του Ιράν να παράγει πυραύλους μακράς εμβέλειας και τερματισμός της υποστήρίξής του προς τη Χαμάς, τη Χεζμπολά και τους Χούθι.

- 5) Το Στενό έκλεισε, κάτι που έχει ήδη προκαλέσει σημαντική ζημιά στη διεθνή οικονομία, και θα μπορούσε να προκαλέσει πολύ μεγαλύτερη - όχι τυχαία, ότι ο πρόεδρος Τραμπ ανησυχεί μήπως ακολουθήσει τα βήματα του Χέρμπερτ

Χούμπερ [προέδρου των ΗΠΑ όταν εκδηλώθηκε το Μεγάλο Κραχ του 1929].

- 6) Υπονομεύσαμε σοβαρά τη προσεκτικά σχεδιασμένη δομή των συμμαχιών μας στον Κόλπο.
- 7) Σχεδόν όλες οι βάσεις μας στην περιοχή έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές ή έχουν καταστραφεί, σε σημείο που έχουμε αποσύρει το μεγαλύτερο μέρος των στρατιωτικών μας πόρων από την περιοχή του Κόλπου, και πιθανότατα δεν θα μπορέσουμε να επιστρέψουμε.
- 8) Έχουμε εξαντλήσει τα αποθέματά μας σε βασικά όπλα, σε σημείο ώστε έχουμε αποδυναμώσει την αποτρεπτική μας δυνατότητα στην Ανατολική Ασία, την Ευρώπη, ακόμη και στο Δυτικό Ημισφαίριο.
- 9) Έχουμε προκαλέσει τεράστια ζημιά στη φήμη μας ως αξιόπιστου συμμάχου.

- 10) Έχουμε βελτιώσει αισθητά τη στρατηγική θέση του Ιράν στην περιοχή του Κόλπου.

Τέλος, δεν φαίνεται να υπάρχουν πολλές πιθανότητες -ίσως καμία- να καταλήξουμε σε οποιαδήποτε μορφή πυρηνικής συμφωνίας με το Ιράν, κάτι που κάποτε θεωρούνταν υψίστης σημασίας. Στην πραγματικότητα, υπάρχει εύλογη πιθανότητα το Ιράν να αποκτήσει πυρηνικά όπλα. Ο πρόεδρος Τραμπ έχει σίγουρα δώσει στους Ιρανοί ηγέτες -και σε άλλους ηγέτες μη πυρηνικών κρατών σε όλο τον κόσμο- ένα ισχυρό κίνητρο για την απόκτηση πυρηνικού αποτρεπτικού μέσου.

* Ο Τζον Τζ. Μίρσχαϊμερ είναι Αμερικανός πανεπιστημιακός με ειδίκευση στις διεθνείς σχέσεις.